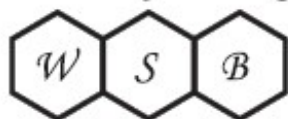

*Wermdö Skeppslags
Biodlareförening*

ÅRSSKRIFT 2019

**Drottningen märks
med grön färg 2019**

INNEHÅLL

Aktiviteter 2019	2
Ordföranden har ordet	3
Varroa-bekämpning	5
Bin på kyrkogården	7
Statistik	8
Årsmöte	9
Mitt första år som biodlare	11
Nya regler om bihälsa	14
Fukt- och mögelproblem	16
Bygg din egen vaxsmältare	18
Biodlarmöte i Finland	20
Styrelsen	23
Hur man blir medlem	24

AKTIVITETER 2019

Tisdag	15	Jan	Nybörjarkurs, Värmdö
Onsdag	20	Feb	Nybörjarkurs, Nacka
Söndag	17	Mars	Bihälsoseminarium, kl 11, Nacka stadshus
Onsdag	10	April	Möte nybörjare & mentorer, kl 19, Nacka Naturskola
Tisdag	16	April	Öppet hus Freddy, kl 19
Lördag	11	Maj	Vårmöte, kl 11, Velamsund
Söndagar	12	Maj-aug	Praktik öppet hus, Lemshaga
		Maj	Drottningodlingskurs
Tisdag	14	Maj	Nosemakurs, kl 19, Nacka Naturskola
Söndag	19	Maj	Praktisk kurs avläggare, kl 12, Lemshaga
Söndag	9	Juni	Praktisk kurs hitta & märka drottning, kl 12, Lemshaga
Lördag	17	Aug	Praktisk kurs invintring, kl 11, Velamsund
Söndag	18	Aug	Praktisk kurs invintring, kl 12, Lemshaga
Tisdag	17	Sept	Möte mentorer & nybörjare, kl 19 Nacka Naturskola
Onsdag	2	Okt	Nybörjarkurs, Nacka
Tisdag	5	Nov	Nybörjarkurs, Värmdö
Lördag	16	Nov	Årsmöte, kl 10, Nacka stadshus

ORDFÖRANDEN: REKORDVÄRME OCH NYA REGLER FÖR BIHÄLSA 2019

Våren var mycket kall, och i maj såg det ut som om vi skulle få ett dåligt år.

Men sedan blev det helt annorlunda. Rekordvärme gav en mycket lång dragperiod på de flesta ställen. När torkan gjort att nektarn i blommorna var slut blev det skogshonung.

Några hade lite otur och fick s.k. cementhonung. Den går inte att slunga och består av det som den stora granbarrlusen (*Sacciphantes abietis*) lämnar efter sig. Sockerarten melicitos gör innehållet i cellerna hårt och nästan genomskinligt. Man kan ge bina ramarna påföljande vår. Bäst är att spreja lite vatten på dem när man sätter in dem. Ibland rensar bina ut det själva och man får ett lager av sockerkristaller på botten av kupan. Det är bara att slänga.

Ett ytterligare exempel på hur olika våra förutsättningar är att samtidigt som det blev svält i vissa bisamhällen i juli var det så fullt med honung i andra att man behövde slunga för att drottningen skulle ha någon plats att lägga ägg i.

Inför säsongen hade vi rekordmånga nya biodlare som skulle ha bin. Detta blev en utmaning eftersom våren var sen. Jag gjorde inte vårgenomgång i mina kupor förrän i mitten av maj. Men mikroklimatet i vårt område är verkligen olika. Jag gjorde en besiktning inför en flytt från Nacka redan i början av mars.

Det var klent med drönare i samhällena ända fram till månadsskiftet maj-juni, vilket gjorde att drottningodlingen blev försenad. När den sedan kom igång var det så bra drag att bina byggde in drottningcellerna i odlingsramarna så man fick skära loss dem försiktigt så drottningarna kunde krypa ut. Så som vanligt blev inte drottningodlingen vad jag hade hoppats på.

Vår förening har vuxit rejält och nu är vi över 200 medlemmar. Det märks på olika sätt. Till exempel är vår mycket uppskattade utlåningsverksamhet flitigt utnyttjad och har fått utökas. Utan ett stort engagemang från Jan Molander skulle det inte fungera.

Som ni ser på annan plats kommer nya regler för bihälsa att gälla från 1 januari 2019. Tolkningarna om vad som gäller i praktiken går redan isär mellan Länsstyrelsen i Stockholm och Jordbruksverket. Vi har därför valt att göra en egen bihälsoplan som främst syftar till att vi ska ha koll på de bisamhällen som säljs inom föreningen. Det kommer annars att ligga utanför det regelverk som myndigheterna satt upp och vi tycker att de nya reglerna minskar kvaliteten på kontroll av bihälsan. Det är med andra ord för allas bästa i vår förening. Vi vill inte bli smittförklarade med amerikansk yngelröta eftersom det skulle bli mycket jobbigt för oss alla.

Efter tre säsonger som varit mindre bra av olika anledningar hoppas jag att vi alla får en bra säsong 2019!

Göran Frick

VARROA-BEKÄMPNING

Slutet på hösten är en extra bra tid för varroabekämpning eftersom vi då lägger grunden för den kommande våren. Det gäller att ha så få varroakvalster som möjligt på hösten för att på så sätt skapa förutsättningar för en bra start på nästa säsong. Men vi måste bekämpa varroan hela året.

Om vi inte bekämpar kvalstret och försöker hålla nivån så låg som möjligt så kommer samhället att dö. Bina skadas allvarligt av de virusinfektioner som uppkommer. De olika behandlingsmetoder som finns är anpassade till hur varroakvalstret lever sitt liv, till exempel att skära bort täckt drönaryngel under sommaren därför att drönarynglen är mycket mer attraktiva för kvalstren än arbetsbiynglen. De medel som bör användas är sådana som inte är direkt främmande för bisamhällena, framförallt organiska syror (myrsyra och oxalsyra) vid olika tidpunkter under året.

Ett kvalster är ju väldigt litet, nästan svårt att se med blotta ögat och då kanske man inte tycker att det är så farligt. Men om vi skalar upp och tänker

att kvalstret skulle sitta på en människa så skulle det vara ungefär så stort som en igelkott! Då förstår man nog att vi vill ha bort dom från våra bin. Även om vi inte ser några kvalster ska vi utgå ifrån att de finns. En nedfallsundersökning är lätt att göra

Myrsyran har den fördelen att den också angriper kvalster i täckt yngel. Myrsyran behöver en viss temperatur för att verka. Den används därför efter sluskskattningen men när det fortfarande finns täckt yngel, alltså i slutet av augusti. Man lägger en wettexduk ovanpå ramarna och sprutar på myrsyran så att duken blir fuktig och sätter sedan på locket. Myrsyran förångas i samhället. Doseringen ska vara så liten att bina klarar sig men så mycket att kvalstren dör, 2 ml per ram rekommenderas.

Oxalsyrabehandlingen görs senare under hösten när det inte längre finns några yngel men innan det blir minusgrader. Oxalsyra kan antingen blandas i en sockerlösning och sprutas på bina mellan vaxkakorna eller genom förångning, alltså att oxalsyrakristallerna hettas upp och bildar en rök.

Det finns också särskilda läkemedel som kan användas, till exempel Apistan. Ett problem med detta är dock att kvalstren kan utveckla resistens mot det (jämför problemen med antibiotikaresistens). Syrorna kan kvalstret dock inte lära sig att tåla och alltså inte utveckla resistens mot.

Drömmen om det varroafria biet finns men i avvaktan på det kan vi inte låta bli att behandla. Det är också viktigt att alla gör det för om några inte gör det så smittar det genom röveri, felflygning så att även de som behandlat får in kvalster i sina samhällen.

På föreningens hemsida finns instruktionsfilmer som visar hur man behandlar både med myrsyra och med oxalsyra.

BIN PÅ KYRKOGRÅRDEN

Sedan i maj 2018 finns ett bisamhälle på Skogsö kyrkogård i Saltsjöbaden. Det står i slutningen mot skogen ovanför gravkvarteren på kyrkogårdens nordöstra del. Lena Brännvall är kyrkogårdsföreståndare och den som tog initiativet genom att kontakta Wermdö Skeppslags biodlarförening.

- För oss är det angeläget att värna om den biologiska mångfalden och bi-odling är ett bra sätt att göra det på. Jag hörde om andra kyrkogårdar som har bin och tog därför kontakt med Göran Frick som bollade vidare till Lars Turesson som bor nära kyrkogården säger Lena.

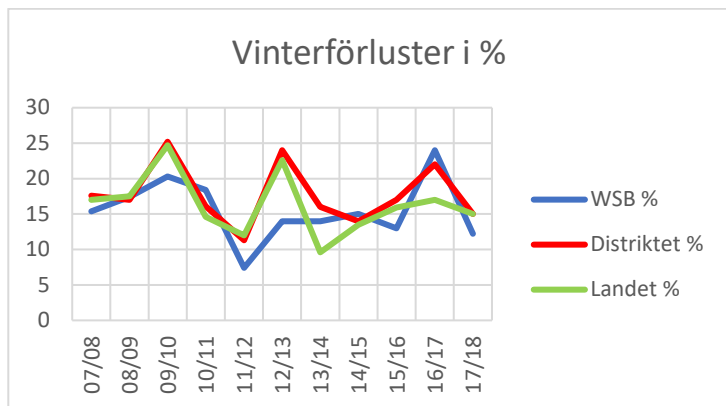

- Det visade sig då att Lars, som har bin i närheten, gärna flyttade ett av sina samhällen hit till kyrkogården, fortsätter Lena. Bina verkar trivas här och kommentarerna från besökarna har bara varit positiva.

Till nästa år planerar Lena att ytterligare förbättra förutsättningarna för den biologiska mångfalden bland annat genom att anlägga en äng med sådana blommor som lämpar sig extra väl för att gynna fjärilar, bin och andra insikter.

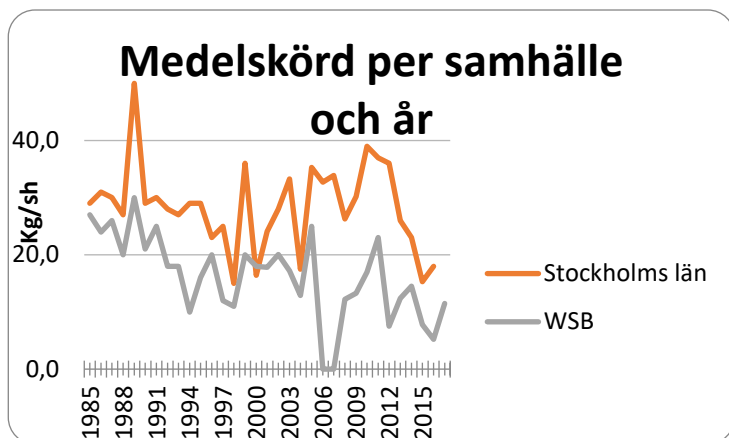
STATISTIK

Under vintern 2017/18 var våra vinterförluster 12%, vilket var hälften jämfört med vintern innan. Det är lägre än distriktet och hela landet som hade 15%.

En liten förbättring i genomsnittsskörden blev det. Det blev 13,33 kg/samhälle för 2018 mot 11,5 kg/samhälle säsongen 2017. Detta trots en varm och torr sommar.

Men klart under genomsnittet för de senaste 32 åren som är 17 kg/samhälle.

ÅRSMÖTET DEN 17 NOVEMBER

Lördagen den 17 november samlades ett 40-tal medlemmar för traditionsenligt årsmöte i Nacka stadshus. Vår ordförande Göran öppnade mötet, Henrik Edelstam valdes till mötesordförande och sedan föredrogs styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska resultat för det gångna året.

Föreningen har haft 12 olika aktiviteter där vi lärt oss mer om biodling, dessutom öppet hus i Görans bigård på söndagar. Sex nybörjarkurser har genomförts. Systemet med att man som nybörjare får stöd av en erfaren biodlare som mentor har fortsatt. Som vanligt besökte föreningen Freddy Duwe och hans biredskapsbutik under våren. I mars genomfördes ett bihälsöseminarium med föredrag av företrädare från Sveriges lantbruksuniversitet och Jordbruksverket. De medlemmar som så har önskat har fått hjälp med varroabekämpning. Det gemensamma inköpet av material har varit mycket uppskattat av medlemmarna och vi har en egen container för detta ändamål i Skevik. Även utlåningsverksamheten har varit mycket uppskattad och man kan som medlem nu låna slunga, vaxsmältare, honungspress, avtäckningsbricka, refraktometer och svärmfångare. Sedan förra hösten har vi också möjlighet för den som vill att ha ett slutet kretslopp för vax vilket innebär att man kan smälta ur vax från sina egna gamla ramar och sedan gjuta egna mellanväggar. Föreningen sköter också en bigård åt Villeroy & Boch vilket ger ett viktigt ekonomiskt bidrag verksamheten. Vi har slutligen medverkat i en film om avläggARBILDNING hos "Allt om bin"

Föreningens ekonomi är god. På förslag från styrelsen godkände årsmötet förslaget till budget. Budgeten innehåller till skillnad från föregående år inga särskilda ekonomiska satsningar utan den innebär att ekonomin fortsatt konsolideras.

Den formella delen av årsmötet avslutades med val av styrelse, revisorer och valberedning (styrelsens sammansättning redovisas på annan plats).

Årsmötet avslutades med fika och Honungstävling – Föreningens godaste honung. 11 föreningsmedlemmar deltog med sin produkt. Deltagarnas burkar märktes med ett nummer. Mötesdeltagarna fick en färgad lapp där de skulle skriva numret på den honung de tyckte var godast. Lapparna lämnades sedan till tävlingsledningen. 30 röster inlämnades och

segraren, Sven-Olov Lindefors fick 6 röster. Tvåa blev Jan Westas med 5 röster delad trea med 4 röster blev Gunnar Larsson och Bert Gradin. Tävlingsledningen konstaterade att samtliga prover såg fina ut och skulle ha godkänts vid en honungsbedömning.

MITT FÖRSTA ÅR SOM BIODLARE

Jag gillar honung helt enkelt. När min kollega och honungsleverantör sedan många år med ålderns rätt började trappa ner insåg jag att enda säkra sättet att få honung framöver var att själv bli biodlare.

Ett annat skäl till att jag funderade på att skaffa bin var att jag hade haft så dålig pollinering i mina odlingslådor förra året.

Jag bor i Saltsjö-Boo och googlade efter en biodlarförening i området och då hittade jag Wermdö Skeppslags Biodlarförening. Jag gick grundkursen förra hösten med Göran och Henrik som lärare; bra upplägg, bra lärare så det var för mig helt självklart att gå från teori till praktik. Jag beställde material till två samhällen genom föreningens gemensamma beställning. Det fungerade jättebra och jag fick mina grejor och gick bara och väntade på att det skulle bli vår och att jag skulle få mina bin. Första veckan i maj ringde Göran och sa att Gunnar Larsson hade ett samhälle med fina bin som jag fick köpa. Den 15 maj åkte jag till Skuru och hämtade mina bin. Det var en jättevarm dag och jag hade inte AC i bilen så jag var minst sagt nervös och undrade hur det skulle gå. Men det var ju en ganska kort bilresa och allt gick bra.

Men när jag nästa dag tittade till samhället var det helt tomt, inga bin som flög eller kröp omkring på flustret. Min mentor, Per Thunman, kom samma dag och han lugnade mig och sa att det var helt normalt. Och snart nog var det full fart, bina surrade och lärde sig snart hitta hem till kupan. Per använde som vanligt ingen skyddsutrustning, förutom sin lilla skärmmössa, och det visade sig att det inte behövdes för mina bin var hur snälla som helst. Mitt första samhälle har uppfört sig exemplariskt, helt enligt kursboken. Inga svärmtendenser, inte ens minsta lilla falska svärmcell har de byggt. Och snälla är de som sagt.

Per och jag kom fram till att jag skulle låta samhället vara och inte göra någon avläggare men jag ville ändå ha två samhällen. Monica Basu hade ett samhälle som jag fick köpa. Denna gång var det inte lika nervöst att köra

hem det, men nu fick jag känna på att alla bin inte är lika snälla. Dessa bin har givit mig mina två första bistick men har i övrigt uppfört sig.

Jag har mina samhällen på tomten. Jag har målat dem i färger som smälter in med vårt hus, det är viktigt att det ser snyggt och prydligt ut tycker jag.

Ett litet problem är att vi ska bygga ett växthus där bina står och jag vet inte riktigt var jag ska placera bina då. Men det löser sig.

I mitten av juli tog jag ut fyra ramar som var välfyllda med täckt honung. Det var kladdigt att täcka av dem men känslan när jag såg min allra första egna honung rinna ur slungan var fantastisk. Slungan lånade jag av föreningen. 6 kg härlig honung blev det. När jag sluskade i augusti blev det ytterligare 8 kg. Min första skörd är fortfarande inte kristalliserad. Honungen från slutskattningen har jag däremot ympat med gott resultat.

Jag har varit i Lemshaga på söndagarna och lärt mig massor av Göran. Överhuvudtaget tycker jag att föreningens upplägg är jättebra. Först grundkursen, sen det gemensamma inköpet av utrustning och så att få köpa bin som man vet är starka och friska, de praktiska utbildningsmomenten under sommaren och så förstås min mentor Per som alltid ställer upp och som inte tycker att det finns dumma frågor. Jag för inte dagbok annars men jag har en svart anteckningsbok där jag noga antecknar allt jag har gjort med bina under året. Det är både roligt att läsa och komma ihåg men det är också ett sätt att samla erfarenheter inför kommande år.

Jag har absolut fått smak inte bara för honung utan också för biodling så jag kommer att fortsätta. Men jag begränsar det nog till två eller kanske tre samhällen. Jag inser att jag är nybörjare och att det finns massor mer att lära. Föreningens olika aktiviteter är jättebra och det är fantastiskt att alla biodlare är så generösa och delar med sig av sina erfarenheter. Om jag fick önska något skulle det vara ett par träffar under vintern. Det kunde vara något litet föredrag eller varför inte bara träffas, dricka kaffe (eller te med honung) och utbyta tankar och erfarenheter.

Margareta Asp (berättat för Lars Turesson)

NYA REGLER OM BIHÄLSA

Den 1 januari 2019 träder nya regler i kraft för kontroll av sjukdomar som hotar bin. Syftet är att modernisera smittskyddsarbetet och att minska krånglet.

Reglerna om obligatorisk undersökning av bitillsynen vid flytt över församlingsgränser tas bort och istället införs skyddsområde med en radie av 3 kilometer runt den bigård där smitta upptäckts.

Det betyder att det för amerikansk yngelröta i normalfallet blir ett geografiskt mindre område som omfattas av restriktioner än vad varit fallet hittills. Den som från och med 2019 vill flytta sina bin måste kontrollera om bina befinner sig inom ett sådant skyddsområde. Informationen finns på jordbruksverkets hemsida. Om de inte gör det är det fritt fram att flytta bina utan föregående kontroll av bitillsynen.

För vissa områden där upprepade utbrott av amerikansk yngelröta har skett kan ett större område, s.k. övervakningsområde inrättas och då gäller krav

på tillstånd av bitillsyningsman om man vill flytta bina ut från övervakningsområdet.

Det kommer fortfarande att finnas restriktioner i form av tillstånd från bitillsynen för flytt av bin ut ur en varroazon, men eftersom hela södra Sverige i princip är varroazon 1, dvs. varroakvalster är konstaterat i alla församlingar, innebär det i praktiken att det blir fritt att flytta bin inom hela södra Sverige utan föregående besiktning.

Sammantaget innebär de nya reglerna alltså att kravet på besiktning endast gäller vid flytt från smittförklarade områden. Detta betyder att om man har sina bin utanför dessa skyddsområden och vill veta om det finns sporer av amerikansk yngelröta så får man själv betala för den analysen.

En annan förändring är att kravet på att anmäla uppställningsplats bara gäller när bigården etableras eller flyttas. Man behöver alltså inte längre anmäla uppställningsplats vart tredje år om inga förändringar har skett.

Sammanfattningsvis gäller alltså

- Du måste kontakta bitillsynen om du misstänker sjukdom hos dina bin
- Om området där du har dina bin är smittförklarat måste bitillsynen ge tillstånd för flytt ut ur området, annars får du flytta dem utan besiktning
- Ramar för ursmältning av vax får flyttas hela året utan besiktning

Göran Frick och Monica Basu, som handhar bitillsynen i Nacka-Värmdö konstaterar att de nya reglerna tyvärr innebär att bitillsynen blir inkopplad först när sjukdom brutit ut och att det förebyggande arbetet inte längre sker med ersättning från Jordbruksverket/Länsstyrelsen.

Föreningens styrelse arbetar med frågan och återkommer med information.

FUKT- OCH MÖGELPROBLEM

Det är ganska vanligt att vi upptäcker mögel på en del ramar vid vårgenomgången.

- För att mögel skall bildas behövs en fuktig miljö som mögelsporerna kan förökas i speciellt om temperaturen är kring 10 grader, säger Per Thunman. När man använder plast som täckning över ramarna kan man ibland se vattendroppar på undersidan av plasten. De är kondenserad vattenånga. Vattenångan kommer från den mat som bina äter. Maten är ju honung eller socker. Båda består av kolväten, dvs de innehåller kol, väte och syre. Vid förbränningen i binas magar bildas det energi, koldioxid och vattenånga. När vattenångan kyls av bildas det vattendroppar på de kalla ytorna. Under en vinter bildas flera liter vatten.

En god regel är därför att man skall ha den tjockaste isoleringen uppåt. Det är alltså mycket viktigare att isolera taket än väggarna och botten. Kondenseringen sker då vid botten eller sargens undersida.

Per menar att Nackakupans universalbotten är en bra vinterbotten såväl vad gäller avstånd till rammarnas undersida som ventilation. En nätbotten kan också vara bra även om de oftast har för kort avstånd mellan nätet och ramarna. Detta kan man lösa genom att sätta in en 4-5 centimeter hög sarg mellan botten och den understa lådan.

De tidigare modellerna av Nackakupans tak hade för dålig isolering. Man kan då skära till en skiva av 15 mm frigolit och lägga på insidan av taket. Den nya modellen är bättre. Temperaturen på undersidan av plasten är då högre än vid väggarna så det blir ingen kondens. För att få en god isolering bör man ha minst 7 cm frigolit i taket enligt Per.

Förr om åren hade man inte plast som täckning över ramarna. Täckbräder eller filt användes i stället. - Bina tycks inte gilla det för de tätar med propolis så gott de kan, säger Per. Vattenångan kommer att kondensera vid den överliggande isoleringen. Den blir då blöt och ger en sämre isolering och bina förbrukar mer foder för att hålla värmen.

Gunnar Larsson har trots att han använt en öppen nätbotten haft en hel del mögelproblem och prövade förra hösten att bygga en anordning för att vädra ut fukten. Det är en låg ram av läkt med ett par väd-ringshåll i överkant

och myggnät underst. På myggnätet ligger fem lager fleece från en fleece-pläd. - Fleece är fuktt transporterande, säger Gunnar, och det blir alltså inte blött utan fukten passerar genom fleecen. Fleece är gjort av polyesterfibrer och liksom ull kan själva materialet inte suga åt sig fukt. Gunnar satte denna

ram på den översta sargen och la plastskivan över och därpå locket. – Det visade sig fungera utmärkt, säger Gunnar, och jag hade inte en enda mögelangripen ram i någon av mina tio kupor i våras.

Gunnar har sett att bina försöker täta myggnätet, men det sker bara på en mycket liten del, högst 10% av ytan. Man ska sätta in denna ram ganska sent på säsongen när binas aktivitet har minskat.

Mögel kan trots allt uppträda på de nedersta delarna på den bakre ramen. En sådan ram får man byta ut vid den första genomgången av samhället på våren.

Per Thunman och Gunnar Larsson

o – o – o

BYGG DIN EGEN VAXSMÄLTARE

Det är enkelt att bygga en egen vaxsmältare av en tapetborttagare och en plastlåda. Jag använde Biltemas tapetborttagare och 47 liters plastlåda som har plats för 8 ramar. Det fungerade bra, men då jag tyckte vaxsmältaren blev för liten så byggde jag en större av Biltemas största plastlåda på 145 liter, även med den stora volymen fungerade ursmältningen bra. Den rymmer 20 ramar.

Tapetborttagaren genererar ånga och via en slang leds ångan in i plastlådan. Man tar upp ett hål i plastlådans sida och för in yttersta delen av slangen, den kan fixeras med silvertejp om den sitter löst i hålet. I ett hörn på botten görs ett litet hål där vaxet kan rinna ut, lådan ställs lite snett så vaxet rinner mot hålet. Under hålet sätts en hink som fångar upp vaxet. Fyll tapetborttagaren med vatten, efter en stund börjar den spruta ånga och efter ytterligare 20-30 minuter är det klart.

Ramarna kan ställas direkt på plastlådans botten eller så gör man någon slags anordning så ramarna kommer upp en bit, då blir det lättare för vaxet att rinna mot hålet utan att hindras av ramar och nedfallande kokonger. Innan man fyller lådan kan man lägga ner en bit myggnät på botten och upp längs sidorna, för att fånga upp kokonger och annat skräp. Rengöringen blir enkel, bara att lyfta upp myggnätet med allt innehåll.

Jag gjorde en insats där ramarna hänger fritt och under dem finns gott om plats för täckvax. Insatsen vilar på en avsats på plastlådans kortsidor och har metallnät på sidorna och botten. Insatsens botten är några cm över plastlådans botten så allt vax kan rinna obehindrat mot utloppshålet.

Som myggnät använder jag gardinen Lill från Ikea, en polyestergardin med myggnätsstruktur. För 39 kr får man 14 m², billigare myggnät får man leta efter...är även perfekt till grönsaksodlingen som skydd mot skadeinsekter!

Lådan har isolerats för att kunna användas utomhus sent på hösten.

Med egen vaxsmältare är det enkelt att smälta ur vax och frigöra ramar när behovet uppstår.

Gunnar Larsson

SICAMM-KONFERENS I FINLAND

Vartannat år ordnar SICAMM (Societas Internationalis pro Conservatione Apis melliferae melliferae) en konferens om det mörka biet, det som vi kallar det nordiska. Detta år hade Finland värdskapet. Konferensen hölls i Mustiala Agricultural Institute som är Finlands äldsta lantbruksskola som startade sin verksamhet redan 1840. Normalt brukar konferenserna äga rum i september men för att kunna nyttja en lantbruksskolas alla möjligheter valde finnarna att ha den i juli. Det blev mycket uppskattat, inte minst av deltagarna från sydliga länder. Vädret var varmt och klart och nätterna var korta.

Konferensen var mycket välordnad i en trevlig historisk omgivning. Ekarna gav ett bra drag när vi var där och binas surr förgyllde tillvaron. En kväll var det en utflykt till Liesjärvi nationalpark Korteniemi, med autentiska byggnader där man visade upp hur en fattig skogsgård fungerade på 1910-talet. Där fick vi också prova en rökbastu och en vanlig bastu. Vi utfodrades dessutom med grillade rätter, bland annat drönare.

Vi var ett femtiotal biodlare och forskare som kom från 16 olika länder, däribland en yrkesodlare med 700 samhällen från Kanada.

Föreläsningarna var i allmänhet av god klass. I många länder i norra, västra och centrala Europa har intresset för att bevara det mörka biet ökat vilket redovisades. En av svårigheterna är att få fram renparade renrasiga drottningar i tillräcklig mängd, en annan är inblandningen av andra raser. Norman Carreck från UK visade att man importerar ett stort antal drottningar

till Storbritannien. Det är då främst *ligustica* och *carnica*. Trots att Schweiz har många dalar där man endast skall ha mellifera visar rasbestämningar att det där förekommer inblandning av *carnica* och Buckfast. I Belgien har det nyligen bildats en grupp för bevarandet av "Zwarte Bij" där även några biodlare från Holland är medlemmar. I Polen har mellifera varit dominerande men nu produceras ca nio gånger fler drottningar från *carnica* än mellifera.

Ett antal föreläsningar handlade om metoder att rasbestämma med genetiska metoder. Dessa har blivit billigare och enklare med tiden. Problemet är, som jag ser det, att man verkar titta på ett bi i taget. För att vara någorlunda säker på att drottningen är renparad behöver man undersöka 30-50 bin. Det är kostsamt. Jag har frågat de forskare som presenterade en genetisk metod om det är möjligt att titta på 50 bin på en gång och det är det. Jag skall kolla vad det kostar.

Det finns exempel på samhällen som överlever utan behandling mot varroa. Dorian Pritchard från UK sade att han inte behandlat sina bin på 16 år. Han ser också bitmärken på de kvalster som faller ner. I Holland och Frankrike finns liknande erfarenheter. På Irland har man tittat på vilda bisamhällen som överlevt i mer än två år och funnit att de till största delen består av mellifera. Det är dock för tidigt att säga att mellifera klarar varroa bättre än andra raser.

Det lönar sig att marknadsföra honung från melliferabin i Finland. Aimo Nurminen berättade att han kan ta mera betalt för honungen från de svarta

bina än den från de andra raserna. Han har en speciell etikett och en liten vidhängande beskrivning av bina. Ett ishockeylag, TPS Turku, har en sång om honung som sjungs på hemmamatcherna. Den har de använt i mer än 30 år. Laget grundades 1922 och de säljer en liten burk honung som kallas för 1922 från svarta bin för 19,22 euros. Lagret säljs ut mycket fort.

Sicamm hade sitt årsmöte där platsen för konferensen 2020 avslöjades. Det blir Irland. Vi har också fått en ny president, Marleen Boerjan från Holland.

Dagen efter föreläsningsdagarna var det en utflykt till Aimo Nurminens parningsplats för det svarta biet. Den ligger på en ö, Pakinainen i Åbos skärgård. Han har använt den i 18 år. Det blev också en vandring för att titta på växter, tillfälle till bad, mat och en frågesport.

Den andra dagens utflykt gick dels till Presidentens sommarpalats där Aimo har några samhällen med mellifera. Bina var mycket fredliga och skötte sig exemplariskt. Nästa besök var Nådendals gamla kvarter och kyrka. Dagen avslutades på en gård där en fransman med rötter i Champagne tillverkade vin, även mousserande, av äpplen.

Den finska organisationskommittén hade gjort ett mycket bra program som de skall ha ett stort tack för.

Per Thunman

FÖRTROENDEVALDA

Följande personer är förtroendevalda efter senast årsmötet 2018-11-17:

Ordförande	Göran Frick	073 655 34 64
Kassör	Olof Wassvik	073 621 26 23
Sekreterare	Lars Turesson	070 883 89 78
Övr. ledamöter	Monica Basu	070 874 31 17
	Katarina Perlhagen Öhnström	070 8 86 68 22
	Anneli Lönn	070 919 01 91
	Lars Nordgren	070 648 80 42
Revisor	Claes Enander	
Revisorssuppl	James Mehks	
Valberedning	Magnus Betmark	
	Henrik Edelstam	
	Peter Ehlin	
	Ove Ramel	

Bitillsyningsmän utsedda av Länsstyrelsen:

För Nacka	Göran Frick	
Ersättare	Hans Samland	08 764 94 75
För Värmdö	Göran Frick	
Ersättare	Monica Basu	

Namn
Adress
Postadress

Hur blir man medlem?

Om du vill bli medlem i SBR och Wermdö Skeppslags Biodlareförening är det enklast om du går in direkt på SBRs hemsida, biodlarna.se under "bli medlem".

Glöm inte ange att du ska vara med i Wermdö Skeppslags Biodlareförening. Du blir automatiskt medlem i vår förening då.

Du får då tillgång till alla medlemsförmåner i vår förening och bl. a. bitidningen från SBR.

Mer kan du läsa på SBRs hemsida, biodlarna.se.

Vill du stödja vår verksamhet kan du betala in minst 100 kr till Handelsbanken, konto 6193-868 753 548 och ange ditt namn.

Har du blivit medlem via SBR behöver du inte betala in pengar till vårt bankkonto.

Har du frågor? Ring Göran Frick 073-655 34 64.

Wermdö Skeppslags Biodlarförening
c/o Göran Frick, Apelvägen 23, 134 37 Gustavsberg
www.wermdobiodlare.se